

اداره کل آموزش و پرورش استان لرستان

معاونت آموزش متوسطه

اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی

درسنامه درس دوازدهم جامعه شناسی 2 پایه دوازدهم

نگارش: علیدوست علیزاده، عضو گروه جامعه شناسی و سواد رسانه ای استان لرستان (محل خدمت شهرستان رومشگان)

بحران های معرفتی و معنوی

چالش فقر و غنا در قرن هجدهم بوجود آمد.

نکته: ابتدا چالش های اقتصادی، سیاسی و نظامی و ... رخ می دهد و سپس چالش های معرفتی، معنوی و اخلاقی و عاطفی ظاهر می شوند.

ویژگی چالش های جهانی کدامند؟

1- از عمق و درون فرهنگ غرب بر می خیزند لذا در مواجهه با سایر فرهنگ ها به وجود نمی آیند بلکه ذاتی هستند و علت آنها درونی است.

2- یا به لایه های سطحی فرهنگی مربوط می شوند یا به لایه های عمیق.

نکته: از آن جا که چالش های جهانی از عمق فرهنگ غرب بر می خیزند، کل جهان را در بر می گیرند، کشورهای درگیر نباید راه حل آن را از غرب بخواهند و نباید همان راهی را بروند که فرهنگ غرب رفته است.

نکته: در دوران متجدد گرایش به دین و معنویت از سر گرفته شد و برای پاسخگویی به نیازهای معنوی افراد، عرفان ها و دین های جدید به وجود آمد.

در فرهنگ مدرن غرب سکولاریسم به چه صورتی ظاهر شد؟ در فرهنگ مدرن سکولاریسم به صورت آشکار مطرح شد. در این فرهنگ، گرایش ها و رفتارهای دینی تنها با توجیه دنیوی امکان مطرح شدن دارند.

سکولاریسم به ترتیب در چه حوزه هایی ظاهر گردید؟

سکولاریسم به ترتیب در حوزه های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردید و فرهنگ تخصصی هریک از این حوزه ها، سکولار و دنیوی شد.

نکته: فرهنگ عمومی جامعه ی غربی، در محدوده ی زندگی شخصی و خصوصی افراد، همچنان باقی ماند. بر این اساس برخی جامعه شناسان بر این گمانند که در قرن بیستم، دین از قلمرو فرهنگ عمومی نیز بیرون خواهد رفت.

منظور از افول سکولاریسم یا پساسکولاریسم چیست؟

در طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد، بلکه در سالهای پایانی آن، نگاه معنوی و دینی، به سطوح مختلف زندگی انسان بازگشت. بعضی از متفکران از این موج که نشانه‌ی بحران معنویت در فرهنگ غرب است با عناوین افول سکولاریسم یا پساکولاریسم یاد کردند.

مهمترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان چیست؟ نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماورا طبیعی است.

نکته: فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، نه تنها به آرمان‌های انقلاب فرانسه نرسید بلکه با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها انجامید.

پیامدهای اجتماعی گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی کدامند؟

- 1- برخی از نخبگان جهان غرب را به جست و جوی سنت‌های قدسی و دینی واداشت.
- 2- مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب مرعوب فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی فرهنگ دینی خود فراخواند.
- 3- بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید، خرافه‌پرستی، شیطان‌پرستی، انواع بازسازی شده‌ی ادیان و عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی، نمونه‌هایی از این معنویت‌های دروغین هستند.